

„А, мој брате, Громовник Илија,

Како нећу сузе прољевати,

Кад ја идем из земље Инђије,

Из Инђије из земље проклете!

У Инђији тешко безакоње...“

(Народна епска песма „Свечи благо дијеле“)

После упорних настојања која су трајала 15 година, патријарх Герман Ђурић је 1984. године добио дозволу за наставак градње храма Светога Саве на Врачару. Тим поводом, лист београдских високошколаца „Студент“ је објавио текст са насловом: Шта ће Српска православна црква сахранити у храму: светосавље, православље или саму себе?

Питање добија на смислу како време завршних радова у храму одмиче и приближава се крају. Јер, п(р)ојављују се разне вести о сменама и финансијским малверзацијама!

Српска православна црква је институција за поштовање. Управо је зато требало нападати споља и урушити изнутра. Да несреће буде још већа, показује се да ни Свети архијерејски сабор на челу са патријархом Иринејем Гавриловићем није дорастао изазовима времена.

Питање добија на значају и после свих дешавања у згради Патријаршије, на седницама Синода и Сабора, причама о доласку римског папе у Ниш, случаја бившег епископа а сада монаха Артемија Радосављевића и тако даље.

Добри познаваоци прилика у Српској православној цркви тврде, без икаквог претеривања, да се она налази у једном од најтежих историјских тренутака. Сматрају да је, без и мало романтичарског заноса и родољубивог опсенарства, после трагичних националних пораза каквих историја није запамтила, а то су, између осталог, губици историјских покрајина што је проузроковало расејање народа на све четири стране света, плански и наговештено растакање Србије које актуелна политичка власт слепо спроводи по страном диктату, на помолу велика криза важне српске институције.

Српска православна црква је институција за поштовање. Управо је зато требало нападати споља и урушити изнутра. Да несреће буде још већа, показује се да ни Свети архијерејски сабор на челу са патријархом Иринејем Гавриловићем није дорастао изазовима времена.

Саблазан (поред осталог, сексуалне перверзије, симонија), који се полако појављује међу свештенослужитељима, високи клер није у стању да разреши и тако испуни етичке норме вере коју проповеда. Један део архијереја би да се то рашчисти али други део не да из (њима) знаних разлога, на пример, уцена од оног и овог режима.

Криза идентитета, то јест националног одређења Цркве, као хришћанске заједнице српског народа, јесте други проблем који озбиљно угрожава традиционалну незаписану социјалну доктрину Српске православне цркве. Јер, више нису у моди „светосавље“, национални светитељи и култови, историјски напори Цркве... Говори нам се да цела национална прошлост треба да се смести у хладне музеје и архиве, где неће историјски материјал да рађа превратнике и побуњенике. У свему томе, појављују се „теолози“ који се обрушавају на етнофилетизам и нуде спасоносна решења по систему локалне географије: Православна црква у Црној Гори, патријарх Србије...

Историја нам и у овим приликама добро дође ради помоћи у поимању овога чина: Када је архимандрит Васа Пелагић рашчињен у Саборној цркви у Београду, онда су му, испред олтара, скидали део по део свештеничких одежди. Било је то обрнуто, негативно, чинодејствовање од оног када је уведен.

Да прилике буду још теже, ни македонски раскол није при крају. Цариградска и Московска патријаршија на примеру Македоније вежбају за решавање односа у другим крајевима „васељене“ (Америка, Источна Европа, Украјина, Француска). А где је ту интерес Српске православне цркве: да се замера мајци у Цариграду и да трпи презрење сестре у Москви? Мудри патријарх Герман Ђорић је то знао!

Група архијереја која има („демократску“) већину решила је проблем епископа рашко-призренског Артемија Радосављевића на један робустан и историјско-канонски неприкладан начин. Тај архијереј је најпре пензионисан због наводних финансијских малверзација, а које нису доказане ни пред грађанским нити црквеним судовима.

Непревазиђени канониста епископ Никодим Милаш је разјаснио какве казне следују за свештеничке кривице: забрана, одлучење, свргнуће и анатема! О томе има и у књизи *Црквено право*, покојног професора Правног факултета у Београду др Димше Перића (Београд 1997, стр. 78–106).

Није место нити имам простора да објашњавам о томе како се „случај“ уклопио у политику Англоамериканаца и њихових послушника актуелне србијанске власти.

После пензионисања епископа Артемија, уследиле су нове казне а то су забрана свештенодејства и, на крају, свргнуће то јест расчињење.

Последње одлуке нису донете консензусом већ већином гласова, управо онако како поједини савремени фанариотски теолози тумаче и све то проглашавају дејством Светога духа.

Без обзира на сва тумачења из Патријаршије, кривица и казна још увек изазивају недоумице у верном народу али и у стручној јавности.

По тумачењу епископа Никодима Милаша, одлучење од места службе за свагда се доноси када епископ напусти епархију на дуже време или када узурпира туђу.

Епископски чин се постиже кроз обред хиротоније и на литургији. Епископ Артемије је „рашчињен“ обичном резолуцијом Сабора, у саборској сали у Патријаршији, без његовог присуства.

Историја нам и у овим приликама добро дође ради помоћи у поимању овога чина: Када је архимандрит Васа Пелагић рашчињен у Саборној цркви у Београду, онда су му, испред олтара, скидали део по део свештеничких одежди. Било је то обрнуто, негативно, чинодејствовање од оног када је уведен.

Како су протеклих месеци поједини архијереји помињали тешку реч „раскол“, опет нам је историја на помоћи кроз случај епископа америчко-канадског Дионисија Миливојевића 1963–1964. године.

Било је то време диктатуре Јосипа Броза Тита и његове Удбе, оличене у Слободану Крцуну Пенезићу, Александру Ранковићу, Добривоју Радосављевићу, Крсти Лековићу и другим. Политички врх је одлучио да се разбије српска емиграција преко Цркве, тако да се српство разбије за „вјеке вјекова“. Патријаршији је наређено да одлуку спроведе онако како налажу црквени канони. Прво, све мора бити одрађено на Сабору. Друго, по канонима: оптужница, тромесечни период за одговор, докази, суђење, пресуда, време за покајање.

После свега тога, Дионисије Миливојевић се одвојио од Патријаршије, од Цркве. То је био раскол!

Пише: Вељко Ђурић Мишина
среда, 01 децембар 2010 02:01

Иако су сви архијереји знали шта раде, мало их се на седницама Сабора противило унапред припремљеној пресуди. Један од тих ретких, био је епископ рашко-призренски Павле Стојчевић.

Монах Артемије Радосављевић и даље носи митру, панагију и жезал. Он тврди да није начинио раскол већ да су га архијереји екскомуницирали, како се то лакше разуме у англоамеричком свету

Остало је упамћено да је епископ браничевски Хризостом Војиновић, онај који је писао оптужницу против свог брата Дионисија, оставио опоруку да се не сахрани са архијерејским почастима због свог учињеног греха. Остало је, такође, упамћено да је патријарх Герман себи за гробно место одредио храм Светога Марка а не онај који је наставио да гради, сматрајући да није непрестано био на путу Светога Саве, који је мирио браћу а не растављао.

Монах Артемије Радосављевић и даље носи митру, панагију и жезал. Он тврди да није начинио раскол већ да су га архијереји екскомуницирали, како се то лакше разуме у англоамеричком свету.

Монах Артемије није прогласио Слободну епархију рашко-призренску, нити се за њим поведоше ниједна парохија нити један манастир као целина. Узгред, уз њега је једна чудна групација верних коју је веома тешко окарактерисати. Можда су психолошки предиспонирани за секташки начин живота, и који су своје фрустрације уклопили у верски систем и православну догматику, са наглашеним антиекуменизмом. Можда?

Против њега су браћа по Светом Јустину Поповићу, у каиновским егзибицијама, сви, иначе, млађи по монашком стажу. (Најмлађи од те браће је, судећи по тексту у београдском недељнику *Дуга* од 6. марта 1996, стр. 46-47, пред студентима Богословског факултета преорекао да ће му доћи кичме због антиекуменизма.)

Историја нас учи да су у смутним временима поједини архијереји жигосани за јерес и расколе. Време је показало да су били у праву, то јест лажно оптужени. Уосталом, такве су судбине Свети Марко ефески и Свети Максим исповедник. Управо зато је са

епископом рашко-призренским Артемијем Радосављевићем требало спорије.

Велики монах Павле Стојчевић, човек аскетске традиције, како то бива са испосницима на црквеним положајима извршне власти, оставио је, не својом кривицом, Цркву у организационом колапсу и тешким проблемима. Величанствена сахрана приређена таквом патријарху је испраћај једне епохе Српске православне цркве. Покопан је покрај првог архијереја обновљене Патријаршије, Димитрија Павловића. На сахрани у манастиру Раковица се чуло питање да ли су неприродни положаји гробова означили првог и последњег.

На крају остаје питање да ли ће патријарх Иринеј Гавриловић имати снаге да остане српски етнарх или ће демонстрирати скучене погледе на живот Цркве, као пуки административац кога су најближи искористили.

Време је најбољи суд историје.